



Modul / fan sillabusi

Tarix va Yuridik fakulteti

Bilim sohasi:	200000
Ta’lim sohasi:	220000
Ta’lim yo’nalishlari:	6020300 – Tarix (Islom tarixi va manbashunosligi)
Kurs:	Islomshunoslik
Kurs turi:	Majburiy
Kurs kodi:	Isl1310
Yil:	2023-2024
Semestr:	3/4
Ta’lim shakli:	Kunduzgi
Mashg’ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	
Ma’ruza	30
Amaliy mashg’ulotlar	-
Laboratoriya mashg’ulotlari	-
Seminar	30
Mustaqil ta’lim	6/7
Kredit miqdori:	Yozma
Baholash shakli:	o’zbek
Kurs tili:	

Tuzuvchi:

R.Z.Rajabova - «Islom tarixi va manbashunosligi, falsafa» kafedrasida o'qituvchisi

Taqrizchilar:

B.B Namozov - (BuxDU) «Islom tarixi va manbashunosligi, falsafa» kafedra professori.

O.T Sharipova - (BuxMTI) «Islom tarixi va manbashunosligi, falsafa» kafedrasida dotsenti.

Tarix va Yuridik fakulteti dekani:

2023-yil "___" _____



A Boltayev

«Islom tarixi va manbashunosligi, falsafa» kafedrasida muhdiri:

2023-yil "___" _____

B.B Namozov

(imzo)

Fan dasturi Buxoro davlat universiteti kengashining 2023 yil "___" _____

_____-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

Professor-o'qituvchilar: R.Z.Rajabova

FM1	I. Faning mazmuni
FM2	maqsad Fanni o‘qitishdan maqsad – bakalavrlarga islomshunoslik sohasiga oid bilimlarni mustahkamlash, islom dinini kelib chiqish tarixi, islom dinining asosiy manbalari hisoblangan Qur’on va hadis, Qur’onshunoslikka oid ilmlar, hadisshunoslikka oid ilmlar, islom aqidasi, islom huquqshunosligi, tasavvuf tushunchasi, G‘arb sharqshunoslarining islomni o‘rganishi, yurtimizda islom va uning rolini ilmiy tushuntirish.

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1	Fanning vazifasi - bakalavrlarda islomshunoslik va islomshunoslikka oid sohalarini shakllanishi va islom ilmlari bo‘yicha amalga oshirilgan tadqiqotlar va islom sivilizatsiyasiga yurtimizdan yetishib chiqqan ulamolarni qo‘shgan hissalari haqidagi yetarli bilimlarni shakllantirishdan iborat.
2	II. Asosiy nazariy qism (ma‘ruza mashg‘ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:
3	Fanni o‘qitishdan maqsad – bakalavrlarga islomshunoslik sohasiga oid bilimlarni mustahkamlash, islom dinini kelib chiqish tarixi, islom dinining asosiy manbalari hisoblangan Qur’on va hadis, Qur’onshunoslikka oid ilmlar, hadisshunoslikka oid ilmlar, islom aqidasi, islom huquqshunosligi, tasavvuf tushunchasi, G‘arb sharqshunoslarining islomni o‘rganishi, yurtimizda islom va uning rolini ilmiy tushuntirish.

Ta‘lim natijalari (TN)

Fan mazmuni		Soat
Mashg‘ulotlar shakli: ma‘ruza (M)		
M1	1-Mavzu. Islomshunoslik kursining maqsad va vazifalari.	2
M2	2- Mavzu: Johiliya davri tarixi.	2
M3	3-mavzu. Islomning ilk davri tarixi	2
M4	4-mavzu. Qur’onshunoslik. Qur’onning jamlanish tarixi.	2
M5	5-mavzu. Makkiy va madaniy oyatlar.	2
M6	6-mavzu. Nosix va mansux ilmi	2
M7	7-mavzu. Sababi nuzul ilmi. Sababi nuzulning ifoda turlari.	2
M8	8-mavzu. Yetti harf tushunchasi. Qiroat tarixi.	2
M8	9-mavzu. Qur’on tafsirlari va tarjimalari	2
M10	10-mavzu. Qur’onning qadimiy qo‘lyozmalari. Qur’onshunoslikka oid zamonaviy tadqiqotlar.	2
M11	11-mavzu. Hadisshunoslik.	2
M12	12-mavzu. Hadis ilmining oltin davri.	2
M13	13-mavzu. Hadis o‘rganish odoblari.	2
M14	14-mavzu. Hadis ilmi istilohlari.	2
M15	15-mavzu. Hadis isnodlari tahlili.	2
M16	16-mavzu. Hadis to‘plamlari.	2
M17	17-mavzu. Islomdagi yo‘nalish va oqimlarning vujudga kelish sabablar	2

M18	18-mavzu .Ahlu-s-sunna va-l-jamoa vakillarining asliy ildizlari va nomlanish tarixi	2
M19	19-mavzu. Aqida ilmining vujudga kelish tarixi va mavzulari mohiyati	2
M20	20-mavzu. Moturidiya ta'limoti	2
M21	21-mavzu. Imon masalasi borasidagi qarashlar	2
M22	22-mavzu. Allohning zoti va sifatleri. Islomda taqdir borasidagi fikrlar.	2
M23	23-mavzu. Islom huquqi asoslari. Islom huquqi manbalari.	2
M24	24-mavzu. Fiqh maktablari va hanafiylik.	2
M25	25-mavzu. Fatvolar islom dining asosiy manbalari sifatida	2
M26	26-mavzu. Fiqh olimlariga qo'yilgan talablar.	2
M27	27-mavzu. Ilk islom davrida tasavvufiy qarashlar, sahobiylar va tobeiylar davrida zuhd.	2
M28	28-mavzu. Markaziy Osiyoda tariqatlar shakllanishi.	2
M29	29-mavzu. Mumtoz tasavvuf namoyondalari soxta sufiylik haqida	2
M30	30-mavzu. Bugungi kunda tasavvufga munosabat	2
		60 soat
Mashg'ulotlar shakli: seminar (S)		
M1	1-Mavzu. Islomshunoslik sohalari rivoji. G'arb va Sharqda islomshunoslik sohasini o'ziga xosligi.	2
M2	2- Mavzu: Johiliya davri tarixi va manbalari	2
M3	3-Mavzu: Ilk islom tarixi	2
M4	4-Mavzu: Qur'onshunoslikning ilmiy nazariy asoslari. Qur'onning jamlanish tarixi.	2
M5	5-Mavzu: Qur'on ilmlarida makkiy va madaniy oyatlar.	2
M6	6-Mavzu: Nosih va mansux ilmining ahamiyati.	2
M7	7-Mavzu: Qur'on ilmlaridan sababi nuzul ilmining ahamiyati.	2
M8	8-Mavzu: Qur'on ilmlarida yetti xarf tushunchasi. Qiroat tarixi.	2
M9	9-Mavzu: Tafsir ilmi rivoji va ahamiyati.	2
M10	10-Mavzu: Qur'onning qadimiy qo'lyozmalari va tafsirshunoslik sohasiga oid zamonaviy tadqiqotlar.	2
M11	11-Mavzu: Hadisshunoslikka kirish. Hadisshunoslikka oid zamonaviy tadqiqotlar.	2
M12	12-Mavzu: Hadis ilmining oltin davri. Hadis ilmining Markaziy Osiyoga kirib kelishi.	2
M13	13-Mavzu: Hadis o'rganish odoblari. Hadislarni yaxshi tushunish uchun zarur bo'ladigan omillar.	2
M14	14-Mavzu: Hadis ilmi istilohlari.	2
M15	15-Mavzu: Hadis isnodlari tahlili. Ishonchli hadislar va ularga amal qilish.	2
M16	16-Mavzu: Hadis to'plamlari. Hadislarni bugungi kundagi ahamiyati.	2
M17	17-Mavzu: Islomda vujudga kelgan ilk ixtiloflar va xorijiy yo'nalishining shakllanishi.	2
M18	18-Mavzu: Ahlu-s-sunna va-l-jamoa yo'nalishi nomining vujudga kelish tadrijiy bosqichlari va mazhab asoschilari.	2
M19	19-Mavzu: Aqida ilmi manbalari, nomlanishdagi atamalar ketma-ketligining tarixi.	2
M20	20-Mavzu: Moturidiya maktabini shakllanishi	2
M21	21-Mavzu: Imonning rukni, shartlari va bu borada keltirilgan fikrlar.	2
M22	22-Mavzu: Allohning zoti va fe'liy sifatleri haqidagi qarashlar.	2

M23	23-Mavzu: Islom huquqi asoslari. Islom huquqi manbalari.	2
M24	24-Mavzu: Fiqh maktablar va hanafiylik. Movarounnahrda fiqh ilmi rivoji.	2
M25	25-Mavzu: Fatvo kitoblari va ularning ahamiyati	2
M26	26-Mavzu: Fiqh olimlariga qo'yilgan talablar. Zamonaviy fiqhiy markazlar faoliyati	2
M27	27-Mavzu: Ilk islom davrida tasavvufiy qarashlar, sahobiyalar va tobeiyalar davrida zuhd. Tasavvufning asosiy mavzulari: valiylik, karomat, tariqat va maqomlar.	2
M28	28-Mavzu: Markaziy Osiyoda tariqatlar shakllanishi: Kubraviya, Naqshbandiya, Yassaviya.	2
M29	29-Mavzu: Mumtoz tasavvuf manbalarida soxta sufiylik tanqidi.	2
M30	30-Mavzu: Globallashuv sharoitida tasavvuf tariqatlari	2
		30 Soat

Mustaqil ish shakli: (MI)		Shakli	Soat
MI 1	Makka va Madina tarixi, johiliya asri urf-odatlar, ijtimoiy jarayonlar va din.	Referat	2
MI 2	Qur'on ilmlari va ahamiyati	Referat	2
MI 3	Qur'onshunoslikka oid manba va adabiyotlar	Referat	2
MI 4	Usmon mushafi tarixi	Referat	2
MI 5	Katta Langar Qur'oni tarixi	Referat	2
MI 6	Qur'onni karimning qadimgi qo'lyozmalari	Referat	2
MI 7	Movarounnahrda yozilgan tafsirlar	Referat	2
MI 8	Hadis ilmini Movarounnahrda kirib kelishi	Referat	2
MI 9	Hadislarning bugungi kundagi ahamiyati	Referat	2
MI 10	Hadisshunoslikka oid manba va adabiyotlar	Referat	2
MI 11	Mavarounnahrda yetishib chiqqan muhaddislar hayoti va ijodi bilan tanishish.	Referat	2
MI 12	Moturidiya maktabini rivojlanishi.	Referat	2
MI 13	Fiqh maktablarining vujudga kelish.	Referat	2
MI 14	Kalom ilmini shakllanishi	Referat	2
MI 15	Mu'taziliya ta'limoti tarixi	Referat	2

MI 16	Moturiylik ta'limotini shakllanishi	Referat	2
MI 17	Markaziy Osiyodagi tasavvuf maktablari.	Referat	2
MI 18	Zamonaviy xalqaro islom tashkilotlari faoliyati	Referat	2
MI 19	Yevropa islomshunosligining yirik vakillari	Referat	2
MI 20	Tasavvufiy manbalarda oyat va hadislarning talqini	Referat	2
MI 21	ICESCO tashkilotining madaniy-ma'rifiy faoliyati	Referat	2
MI 22	Qur'onshunoslikning yevropada yuzaga kelish tarixi	Referat	2
MI 23	Yevropa hadisshunoslarining ilmiy faoliyati tahlili	Referat	2
MI 24	Zamonaviy fiqhiy masalalarning islomshunoslikdagi o'rni	Referat	2
MI 25	Yevropa islomshunosligining yirik vakillari	Referat	2
	Zamonaviy fiqhiy masalalarning islomshunoslikdagi o'rni	50	soat

Asosiy adabiyotlar

1	Bekmirzaev I., Alloqulov A. Islomshunoslikka kirish. – T.: Toshkent islom universiteti nashriyot-matbaa birlashmasi, 2012.
2	Agzamova M. Islomshunoslik. Darslik. – T.: O'zXIA nashriyot-matbaa birlashmasi, 2021.
3	Maxsudov D.R. Tafsih ilmiga kirish. (o'quv qo'llanma) – T.: "Qaqnus media", 2019.
4	Б.А. Аҳмедов. Ўзбекистон тарихи манбалари. -Тошкент: "Ўқитувчи". 2001. Б. 7-14.
5	Т. С. Саидкулов. Ўрта Осиё халқлари тарихининг тархнавислигидан лавҳалар. - Тошкент: "Ўқитувчи". 1993.
6	Собрание восточных рукописей Академии наук Республики Узбекистан. История. Составители Д. Ю. Юсупова, Р.П.Джалилова. –Ташкент: "Фан". 1998.
7	Рукописная книга в культурах народов Востока. Книга первая.- Москва: "Наука". 1987.

Qo'shimcha adabiyotlar

1	«Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasining qonuni (yangi tahriri) // O'zbekistonning yangi qonunlari, № 19. – T.: Adolat, 1998.
2	Qur'onshunoslik. O'quv qo'llanma / Abdullaev A.G'. – T.: TIU, 2011.
3	Bag'rikenglik – barqarorlik va taraqqiyot omili. – T.: TIU, 2007.

4	Abdullajonov O. Diniy aqidaparastlikning kelib chiqishi, mohiyati va O'zbekistonga kirib kelishi. – T.: Akademiya, 2000.
5	Radjapova M. Diniy ekstremizm va terrorchilik. – T.: 2000.
6	Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashning ma'naviy-ma'rifiy asoslari. O'quv qo'llanma / Mas'ul muharrir A.Ochildiev. – T.: TIU, 2008.
7	Usmonov I., Faxriddinov Z., Yuldashodjaev H., Saidova G., Asrorova L. Tasavvufga kirish. (darslik). – T.: “Yosh kuch”. 2019.
	Internet reserslari
	<ol style="list-style-type: none"> 1. www. Ziyonet.uz 2. www.faylasuf.uz 3. www. ziyo.uz 4. www. Muslim.uz 5. www. religions,uz

Dastur mualliflari:	Rajabova Rohila Zakirovna
E-mail:	Rohilazakirovna@mail.ru
Tashkilot:	Buxoro Davlat universiteti “Islom tarixi va manbashunosligi, falsafa” kafedrası

Kafedra mudiri:

Namozov B.B

Mazkur modul Tarix va Yuridik fakulteti kengashining 2020 yil ____-avgustdagi 1-sonli yig'ilishida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan.

Kengash raisi:

A.A. Boltaev

